GAZETA KRAKOWSKA

Nro 70.

z KRAKOWA dnia 31 SIERPNIA 1828 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Petersburga d. 24 Lipca D. K.

Budowa Katedralnego Kościoła Sgo Izaaka idzie z wielkim pośpiechem. Dziennik Petersburgski zawiera w tey mierze ciekawe wiadomości następuiącey osnowy: " Kościół Sgo Izaaka założony został przez Piotra W. roku 1710 na pamiątkę iego urodzin. Cesarzowa Karzyna II. kazała ten gmach, który dwukrotnie stał się pastwą płomieni, na nowo odbudować, i marmurem wyłożyć. Praca ta rozpoczęta roku 1768 nie została ieszcze skończoną przed śmiercią tey Wielkiey Monarchini. Następca iey kazał ukończyć czemprędzey zaczęte dzieło, aby mogło bydź poświęcone służbie Bożey, zalecaiąc zmnieyszyć niektóre rozmiary, a mianowicie kopułę. Cesarz Alexander postanowił roku 1818 ten Kościół podług obszernieyszego planu odbudować; lecz dopiero w roku 1825, po wielu zmianach zyskał ten plan zatwierdzenie Jego Cesarskiey Mości. Podług niego ma Kościół 340 stóp długości, a 298 szerokości. Nad środkiem wznosi się otwartą kolumnadą otoczona kopuła, którey średnica ma 108 stóp. Cała wysokość gmachu od powierzchni ziemi aż do gałki będącey na krzyżu, ma 317 stóp. Z tego pokazuie się iuż, że po kościele Sgo Piotra w Rzymie, Kościół Sgo Izaaka pomiędzy pierwsze świątynie Chrześciiaństwa policzony będzie. Ten pomnik wystawiony po naywiększey części z granitu, wyłożony będzie zewnątrz szarym marmurem. Wnętrze ozdobione będzie 188 słupami i filarami z pysznego marmuru z kopalni Finlandzkich. Kapitele będą z pozłacanego bronzu; sklepienia w oddzielnych polach, malowidłami, rzeźbami i wyzłoceniami przystroione, a co się tycze bogactwa i pięknego porządku, przedstawiaiące wszystko, czem zadziwiaią naypięknieysze Kościoły Włoskie. Stosownie do woli Cesarza Alexandra zostaie nietykalną część starego Kościoła, w którey się zakrystyia znaydowała. Lecz naywiększą ozdobą tego gmachu będą 4ry wspaniałe przysionki; dwa z nich będą miały po 16 kolumn i zbudowane zupełnie na wzór pięknego przysionka Agryppy (w Panteonie w Rzymie). Przysionki w Katedralnym Kościele Sgo Izaaka wyrównaią arcydziełom starożytney architektury co się tycze porządku, proporcyi i bogactwa materyałów, a co się tycze kolosalney wielkości przewyższać ie będą. Czterdzieści ośm kolumn, z których się te przysionki będą składały, są z iedney sztuki i maią 56 stóp wysokości, a więc 9 stóp wyższe niż kolumny w Panteonie; są one z czer-

monawego granitu i pochodzą z brzegów odnogi Finnickiey pomiędzy Friedrichshawem i Wiburgiem; 40 z nich iest iuż na mieyscu roboty, a reszta wkrótce tamże sprowadzoną zostanie. Pierwsza z tych kolumn postawioną została 20 Marca r. b. w obecności NN. Cesarza i Cesarzowey, Wielkiego Xięcia Następcy Tronu, Wielkiego Xięcia Michała, Xięcia Wilhelma Pruskiego i Xięcia Fryderyka Wirtembergskiego. Jak tylko dyryguiący architekt odebrał rozkaz, dano znak przez potróyne uderzenie w dzwony, i w oka mgnieniu zaczęła się dzwigać kolumna, a w przeciągu 45 minut stanęła iak należy. J. C. Mość dał architektowi platynowy medal z wyobrażeniem Cesarza Alexandra dla włożenia go w przeznaczone mieysce. J. C. Mość oświadczył członkom Kommissyi, dyryguiącemu architektowi Augustowi Montferrand i iego pomocnikowi Antoniemu Adamini naywyższe Swoie zadowolenie. Machiny użyte do stawienia tych niezmiernych kolumn są proste i w istocie bardzo mało różnią się od machin, których używał Fontana, do postawienia obelisku na placu Sgo Piotra za Syxtusa V. Chociaźby ciężar obelisku przewyższał ciężar naszych kolumn, iednakowoż przy stawianiu ostatnich większe są trudności do pokonania, ponieważ każda kolumna przy stawianiu musi zachować prosty kierunek osi do podstawy, i prócz tego uważać należy, aby przestrzenie pomiędzy kolumnami były równo odległe i w kierunku prostym. Wszystkie te trudności szczęśliwie przezwyciężono. Tego rodzaiu przedsięwzięcia, iak wiadomo, u Egipcyan, których olbrzymie budowle ieszcze świat zadziwiaią, uważano za bardzo ważne. Podług Pliniusza, Ramzes Król Egipski potrzebował 20,000 ludzi do postawienia obelisku, który teraz stoi w Rzymie naprzeciw Lateranu. Wiadomo iak wielką wartość przywiązywał Syxtus V. do wzniesienia swego obelisku, i że się ze wszystkich części Włoch ciekawi na oglądanie tego obelisku zbiegali. Potrzebowano do tego 40 kołowrotów, 140 koni i 800 ludzi; do wzniesienia tuteyszych kolumn dosyć było 16 żelaznych kołowrotów podług nowego urządzenia zmarłego Jenerała Porucznika Betancourt. Machina tak dokładnie iest urządzona, że w czasie całego działania naymnieyszego skrzypu nie było słychać. Części z których się składa, są tak spoione, iż ie można bez uszkodzenia rozebrać dla ich użycia do trzech innych przysionków. Od 20 Marca postawiono szczęśliwie 16 kolumn. Jego Królewiczowska Mość Xiąże Oranii i Alexander Wirtemberski byli obecnemi przy stawianiu trzeciey i dwunastey kolumny, i raczyli pod nie złożyć na pamiątkę kilka sztuk monety. Przed niebardzo dawnym czasem raczyła także N. Cesarzowa Matka znaydować się przystawianiu iedney kolumny w towarzystwie N. W. Xiężny Maryi, iey dostoynego Małżonka W. Xięcia Sasko-Weymarskiego i ich córki Xiężniczki Augusty. Wszyscy ci Wysocy widzowie raczyli oświadczyć z wykonania tey pracy zupełne swoie zadowolenie. 1500 robotników od kilku lat pracuie około tey budowy.

W miesiącu Maiu roku bieżącego zapadła się ziemia niedaleko wioski Bezpiatowa w Powiecie Bronickim Gubernii Moskiewskiey. Obszerność tey zapadliny wzdłuż, wynosi 45 sążni, a wszerz 24 do 27 sążni. Radca Kollegialny Doktor Hamel, który z polecenia JO. Woiennego Jenerała Gubernatora Moskiewskiego zwiedził tę zapadlinę, podał następuiące obiaśnienie tego ziawiska:

"Powierzchnia ziemi w bliskości powstałey zapadliny iest nieco pochyła ku lewemu, dosyć podniesionemu brzegowi stru-

mienia Tyczki. Wierzchnia warsta ziemi składa się z gliny, a niżey leżą bardziey ieszcze pochyłe ku strumieniowi warsty sypkiego piasku, pod któremi znowu rozciąga się glina. Z mieysc wyższych dobywała się przedtem blisko powierzchni ziemi nad strumieniem Tyczki woda źródlana, przez co posada ziemi, gdzie teraz powstała zapadlina, dla wilgoci, była niezdatną do uprawy; lecz od kilku lat grunt w tem mieyscu osechł, i włościanie zaczęli go orać. To dowodzi, że woda źródlana, która wprzódy więcey była na powierzchni ziemi, znalazłszy sobie gdziekolwiek odpływ przez glinę, zaczęła się dostawać do strumienia, iuż nie przez warstę piasku. Woda ta w późnieyszym czasie, unosząc z sobą piasek, to sprawiła, że wierzchnia, gruba i bardzo ciężka warsta ziemi gliniastey, rozpadłszy się, osiadła ku strumieniowi, gdzie nie było oporu, i gdzie warsta piasku miała bardzo znaczną spadzistość. Teraz woda źródlana, która dotychczas przeciekała z mieysc podniesionych przez warstę piaszczystą, pod gliną wierzchnią, aż do strumienia, musiała w początkach zapadania ziemi, dobywać się na wierzch, i wychodzić przez rozpadliny w tem mieścu, gdzie część zniżona oderwała się od ocalonego gruntu. „

Z Paryża d. 15 Sierpnia.

Onegday przybyły z Korfu Sekretarz naszego poselstwa P. Rouen miał u J. K. Mci prywatne posłuchanie. Nowy Angielski Poseł, Lord Stuart, złoży iutro Królowi wierzytelny swóy list. J. K. M. w zamierzoney swey podróży stanie dnia 1go Września w Chalons, dnia 2go w Verdun, dnia 3go w Metz, dnia 5go w Strazburgu, dnia 8go w Kolmar, dnia 11go w Luneville, dnia 15 w Nancy, dnia 17 w Toul, dnia 18 w Troyes. Wszędzie, a osobliwie w Alzacyi czynione są wielkie przygotowania na przyięcie Monarchy.

Jenerał Maison, Tiburcius, Sebastiani i Higonnet udali się z Marselii do Tulonu, dokąd poprzedził ich woyskowy Intendent Volland. Murarze i piekarze zaciągnionemi są do wyprawy do Grecyi, dokąd odpłynęło iuż 5 okrętów, a inne znayduią się w gotowości do udania się pod żagle. Po morzu krążą woienne okręty dla zasłonienia przewozowych statków przeciw korsarzom Algierskim.

Na giełdzie zapewniano w tych dniach, że Poseł Angielski pytał się P. Raynewal, zastępcy Ministra spraw zagranicznych, P. Laferonays, który poiechał do Karsbadu, czyli zawarta została oddzielna umowa między Francyią i Rossyią, na co P. Rayneval miał odpowiedzieć, iż nie może mu dać w tey mierze wyiaśnienia.

Dziennik Kostytucyionista zadziwia się, że Monitor nie umieścił artykułu z Gazety *Messager*, w którym wyraża: że wyprawa do Morei następuie w zupełnem porozumieniu między Francyią i Anglią.

W Brest uzbraiane są z pospiechem liniiowy okręt Marengo i fregata Pallas. Oba te okręty są iuż ludem osadzone. Sześć fregat pierwszego rzędu wyydą wkrótce ztamtąd pod żagle.

Izba Parów przyięła budżet wydatków na rok 1829.

Dziennik Handlowy twierdzi: że Anglicy zaięli Madeirę w imieniu Don Pedra.

Oto są nazwiska osób, których posągi postawione będą na moście Ludwika XVI i artystów, którzy ie robili. Na stronie zachodniey od pałacu Bourbon: Kondeusza, przez P. David; Duguesclin, przez Pana Brid a, Kolberta, przez P. Milhomme; Sullego, przez

)2(

P. Esparcieux; Duquesne, przez P. Rognier; Dugay-Trouin, przez P. Dupasquier. Na stronie wschodniey także od pałacu Bourbon: Tureniusza, przez P. Gois; Bajarda, przez P. Moutini; Sugera, przez Stouf; Richelieu, przez P. Ramey; Tourville, przez P. Marin; Suffrena, przez P. Lesuer. Modele ich są na wyspie Łabędziey do widzenia.

Kozak, ktory uratował życie P. Mortmart, nazywa się Alexy Mansanow.

Były Minister Villele przybył dnią 9go b. m. do Tuluzy, i był z wielkim zapałem przyięty,

Z Lizbony d. 26 Lipca.

Despotyczne postępowanie, które zachodziło przed rewolucyią w Porto, zdaie się wracać: dowodem tego są nieustaiące samowolne uwięzienia i prześladowania.

Sto naybogatszych mieszkańców Porto udali się z żołnierzami Don Pedro do Hiszpanii, tudzież młodzież ochotnicza. Do domów tych wszystkich, którzy okazali się przychylnemi konstytucyi, wstawiono żołnierzy, którzy wszelkiemi sposobami dręczą mieszkańców i pieniądze z nich wydzieraią. Żadney zagraniczney Gazety niewolno w Porto czytać. Gubernator cywilny zabiera nawet poczty Angielskie i niektóre tylko listy dozwala kupcom Angielskim wydawać. Naczelny Wódz, Jenerał Pavoas, na tayne zaskarżenie P. Pinto i woyskowego Gubernatora Gabryela Franco o łagodne postępowanie, został odwołany i tu przybył.

— Dnia 30. —

Pomiędzy Angielskiemi i Francuzkiemi officerami stoiących tu okrętów zdaie się zachodzić wielka iedność. Rzadko wysiadaią na ląd, odwiedzaią się na nawzaiem, daią na swych okrętach dla siebie uczty i uprzedzaią się w grzecznościach. W przeieździe Don Miguela z swoiemi siostrami do Alfeite, pozdrowiły go Angielskie i Francuzkie okręty 21 wystrzałami z dział iako Xięcia krwi Królewskiey.

Pieniądze papierowe, które podniosły się przed miesiącem, spadły znowu o 25 od sta, i boiaźń, aby bardziey nie spadły, tamuie wszystkie kupieckie czynności. Naybogatsze i naypewnieysze Domy czuią się bydź tak uciśnionemi, iż nawet ze stratą po 1 1/2 od sta na miesiąc nie mogą swoich papierów sprzedać.

— Dnia 3 Sierpnia. —

Rozporządzenie z dnia 19 Lipca stanowi: że gdy Brazyliia, iako Cesarstwo zupełnie nie zależną iest od Portugalii, a zatem iako obcy kray uważaną iest, ażeby opłata od listów pobieraną była iak z innych kraiów zamorskich.

Gazeta rządowa pod dniem 28 Lipca zawierą wyrok z dnia 26 zapowiadaiący zamknięcie wyspy Madeiry. Popłynęły tam szalupa Lealdade i bryg Neptun, a przeciw Terceirze wysłany będzie okręt liniowy Jan VI. Woyska z niewielką ochotą wsiadaią na okręty, iedna tylko zdobycz na Madeirze zachęca ie. Przyśpieszana iest tą wyprawa z obawy, aby nie uprzedziła iey eskadra z Rio-Janeiro, zwłaszcza, iż pokazała się iuż na morzu fregata Brazyliyska, zapewne powracaiąca z Genui Izabella. Mieszkańcy Madeiry odesłali do Portugalii Biskupa i wszystkich stronników Don Miguela, którzy iuż tu przybyli.

Na placach Belem i Campo S. Anna wystawiane są rusztowania na uroczyste ogłoszenie dnia 15 b. m. Don Miguela Igo Królem.

Wczorayasza Gazeta rządowa ogłosiła akt z powodami, przez który trzy Stany przyznały Don Miguelowi koronę Portugalską. Z

17 Biskupów 5 tylko czyli 6 podpisało ten akt, wielu zaś z reprezentantów szlachty, a z mieyskich tylko Lizbońscy.

Posiadamy tu ieszcze dwóch Ministrów Hiszpańskich, odwołanego Zea Bermudez i P. Campuzano, który przybył tu dla powitania Don Miguela w imieniu Króla Hiszpańskiego i ten zostaie w wielkich względach u Królowey Matki.

Anglik Doyle ieszcze nie iest z więzienia wypuszczony.

Z Londynu d. 12 *Sierpnia.*

Dziś obchodzona była rocznica urodzin Nayiaśnieyszego i nayukochańszego Monarchy naszego nayuroczyściey. J. K. M. zaczął 66 rok życia.

Nadeszły pisma od Viceadmirała Codrington i P. Adam z Korfu pod dniem 21 Lipca. Osnowę ich udzielaią pisma nasze iak następuie: Ibrahim Basza oświadczył gotowość swoią do ustąpienia z Morei, byle mu tylko obmyślono sposobność do powrotu do Egiptu. Nadeszły bowiem były pisma przez Angielski woienny bryg z Egiptu od Vicekróla do iego syna i Angielskiego Admirała. Dowódcy trzech eskader mieli potem rozmowę z Ibrahimem Baszą dnia 6go Lipca w Modon; na zapytanie: czyli otrzymał instrukcyie do bezpośredniego ustąpienia z Morei, odpowiedział: że iego pisma są w tym względzie bezwarunkowe i nieoboiętne, i że odciągnie z całą swoią siłą i oczekuie tylko na przewozowe statki. Admirałowie oświadczyli mu daley, że maią rozkazy od swych rządów nie dozwolenia mu uprowadzenia z sobą niewolników Greckich, których uwolnienie poprzedzić musi iako nieodzowny warunek przed iego odpłynieniem. Ibrahim przystał zupełnie na ten warunek; ale gdy Admirałowie wspomnieli o dawniey do Egiptu wywiezionych niewolnikach i z rozkazu swoich rządów także ich uwolnienia żądali, wzbraniał się dać zaspokaiaiącey odpowiedzi. Ci niewolnicy, rzekł, są sprzedanemi i po całym Egipcie rozproszonemi, niepodobna ich łatwo odkupić i do oddania zgromadzić; a zatem nie może przyiąć na siebie w tey mierze obowiązku. Gdy Admirałowie dali mu poznać swoie podeyrzenie, że bez zaręczenia za swoie przyrzeczenia, żąda tylko przewozowych statków, aby mu dowiozły żywność i zapasy woienne, dla przedłużenia tym sposobem swoiego w Morei pobytu, odpowiedział: iż eskadry mogą razem z przewozowemi statkami do przystani Navarino zawinąć, aby świadkami były dopełnienia iego przyrzeczeń. — Dawniey nie miał Ibrahim zwyczaiu przypuszczać swych officerów sztabowych do narad; teraz znaydowało się ich sześciu, pomiędzy którémi ieden Francuz, Pułkownik Selves (Soliman-Bey) i wszyscy zaręczyli za uskutecznienie przyrzeczenia z dodatkiem: że ieśliby Basza nie dotrzymał słowa swoiego, wszyscy opuszczą iego służbę, i że cieszą się, iż odciągnąć mogą z kraiu, który nie obiecuie im ani zwycięztwa, ani chwały, i wolą przestać na losie, iaki ich spotka, niżeli bez nadziei odsieczy umrzeć z głodu w pustym kraiu. Po wzaiemnych zapewnieniach, ukończyła się rozmowa, bez postanowienia iednak nic względem twierdz w Morei, w których znayduią się osady Tureckie, niezostaiące pod rozkazami Ibrahima. — Wyprawa Francuzka popłynie iednak do Morei, mimo ustąpienia Egipcyian dla wypędzenia z rzeczonych twierdz Turków. Wszystkie trzy Mocarstwa porozumiały się w tey mierze, i przed przybyciem wyprawy wszyscy trzey Posłowie wydadzą wspólnie oświadczenie wyłuszczaiące powody i cele iey wysłania. Skoro półxiężyc z Akropolis wyparty zostanie, tedy nietylko Fran-

cuzka, ale i bandery obu innych Mocarstw na iey murach powiewać będą. Kilkunastu znakomitych Anglików służyć będzie za ochotników w woysku Francuzkim i Anglija wesprze wyprawę tak przewozowemi, iako też woiennemi okrętami. — Gazeta *Times* dodaie: wyprawa Francuzka wynosić będzie 15 do 20,000 ludzi, którzy naypierwey oczyszczą Pelopones z niewiernych, potem wypędzą wszystkie hordy Tureckie z Grecyi. Mimo zdania niektórych uczonych statystów, Ateny stanowić maią część klassyczney ziemi, a cała Liwadyia, od zatoki Volo na wschodzie i zachodzie od Arta ma bydź niepodległą. Magazyny Angielskie na wyspach Jońskich są dla tey wyprawy otwarte.

Słychać, iż okręt Aligator o 28 działach przeznaczony iest do zasłonienia naszych ziomków na wyspie Madeira.

Znaczna liczba uszłych do Hiszpanii poddanych Brazyliyskich i Portugalskich (pomiędzy któremi znayduie się wielu studentów z Koimbry) napisali z Chantata (w Galicyi) prośbę do tuteyszego Brazyliyskiego Posła, Vicehrabi Itabajana. Odcięci od wszystkich swoich przyiaciół i pozbawieni sposobu do życia, postanowili udać się częścią do Francyi częścią do Brazylii. Całe swoie maiątki, wyrażaią, poświęcili prawności, rzetelności i oyczyźnie, i więcey nie mogli dla Króla swoiego swoiego uczynić, którego uważaią za swego oyca i dobroczyńcę, i polecaią się iego względom, ażeby ich zaratował w nędzy i cierpienia ich ulżył. Upraszaią zatem Posła, aby się wstawił za niemi do Dworu Hiszpańskiego i wyrobił dla nich paszporty. Przy znaney wspaniałomyślności Cesarza poważaią się prosić o okręt, któryby ich przewiózł do Brazylii, i koszta przewozu, skoro od swych krewnych wspartemi zostaną, przyrzekaią zwrócić.

W Porto była do 29 Lipca spokoyność i Anglicy nie doznawali żadney przykrości.

Wczoray Posłowie Rossyyski i Francuzki mieli narady z Xięciem Wellington i Hr. Aberdeen.

Podczas burzy dnia 3 b. m. w Jorku wpadła w komien kuchenny iednego domu kula w kolorach tęczy, niebieskiem, &c. wstrząsła i oświeciła cały gmach, potłukła wiele rzeczy, alę tylko iednego kota zabiła, który leżał na ognisku.

Dziecko, w którego oczach czytać się dać maią wyraźnie słowa: *Napoleon Empereur*, przybyło do naszego miasta; ale nasi widzowie nie są tak szczęśliwemi iak Francuzi, gdyż zaledwo w iednem oku dostrzedz mogą zgłoskę N.

Wczoray podniosły się znowu ceny zboża, ale razem i papiery rządowe; ostatnie zapewne z ustąpienia Ibrahima-Baszy z Morei.

Do Madrytu i Korfu posłano pisma.

Doniesienia z Laguairy dochodzą do 1 Lipca. Boliwar zrównał wyrokiem podatki w całey Rzeczypospolitey i dozwolił wywozu złota za opłatą po 3 od sta, a srebra po 6 od sta.

— Dnia 15. —

J. K. Wysokość Xiążę Klarencyi złożył urząd Lorda Naczelnego Admirała, nie podaiąc żadnych do tego powodów. Pisma tuteysze przypisuią winę Xięciu Wellington, z którym miał się Królewic poróżnić.

Xiążę Kumberlandyi odpłynął ztąd na parowym statku Kometa do Rotterdamu, zkąd uda się przez Hanower do Berlina.

Onegday doniósł Lord Dunglas, że do wydziału spraw zagranicznych nadeszła wiadomość o zamknięciu portu Funchal na Madeira przez teraźnieyszy rząd Portugalski. Gazeta *Times* dodaie do tego doniesienia, że gdyby Algier był w stanie zamknąć Hano-

wer, nasi Ministrowie uznaliby takowe zamknięcie. Znakomitsi kupcy prowadzący handel z Madeirą prosili Hr. Aberdeen o przypuszczenie do siebie deputacyi, ale ieszcze iey czasu nie wyznaczył.

Przybyli na ostatnim z Porto okręcie podróżni, zapewniaią, iż co noc następuią w tem mieście mordy.

Przez uderzenie niedawno w kanale Bristolskim dwóch parowych statków ieden o drugi utopiło się przeszło 60 osób. Gdy podobne zdarzenia często trafiaią się w Anglii z parowemi statkami, a we Francyi bardzo rzadko, widać, że nasi maytkowie mniey są ostrożnemi.

Z Stambułu d. 6 Sierpnia.
(Z Dostrzegacza Austryiackiego.)

Dnia 2 b. m. Sułtan udał się do pałacu Porty i rozmawiał przeszło trzy godziny z Wielkim Wezyrem, Mehmet Selim Baszą, i znakomitszemi członkami Ministeryum. Na tem posiedzeniu postanowiono, iż Wielki Wezyr wyruszy do woyska. Dnia 4 odczytany został Dywanowi wydany w tey mierze chattiszeryf. Dnia 5 z wykłemi uroczystościami, przy modłach o pomyślność państwa, Sułtana, Wielkiego Wezyra i całego ludu Osmańskiego, zostały buńczuki w obecności Ministrów i licznie zgromadzonego ludu na pierwszym dziedzińcu pałacu Porty wywieszone, przyczem zabito przeznaczoną liczbę 7miu ofiarnych zwierząt. Wyruszenie Wielkiego Wezyra do obozu Daud-Basza oznaczone na 9 a do woyska dnia 13 Sierpnia.

Przy wywieszeniu buńczuków ogłoszono razem poczet urzędników stanu, którzy towarzyszyć maią Wielkiemu Wezyrowi do obozu. Na ich czele znayduie się 'yły pełnomocnik przy naradach w Akermanie i dotychczasowy Tersane-Emini, Hadi-Effendy, który w obozie sprawować będzie obowiązki Ministrów spraw Wewnętrznych zagranicznych. Inni urzędnicy sprawować będą obowiązki reszty Ministrów.

Przybył tu przed kilku dniami Suleyman-Basza, który odznaczył się waleczną obroną Braiłowa. Ma bydź przed sąd woyskowy stawiony, dla usprawiedliwienia się z powodów, które go zmusiły do poddania tey twierdzy. O los iego nie zdaie się zachodzić obawą.

Uzbraianie stolicy idzie bez przerwy, i posłano iuż pierwsze oddziały milicyi do szańców pod Kila i Karaburnu (nad Czarnem morzem), które po 14 dniach przez inne zluzowanemi zostaną. Stolica, mimo zwiększaiącego się zapału mieszkańców, cieszy się wielką spokoynością i bezpieczeństwem, i potrzeby żywności zostaią w dawney cenie.

Od granic Tureckich d. 9 Sierpnia.

Gdy Cesarz Rossyi wyruszył z woyskiem z Bazardzik przeciw Szumli, znaydowało się, oprócz należących do korpusów dział, 108 w odwodzie. Do 6000 nieprzyiacielskiey jazdy z oddziałem artyleryi przewiiało się ciągle przed przodem woyska Rossyyskiego. Kozacy ucierali się ciągle z Turkami i ich odpierali. Pomiędzy Turkami, których Rossyianie w okolicy Szumli napotkali, znaydowała się także nie regularna jazda. Rossyianie mieli w zaszłych tam potyczkach 70 ranionych i 30 zabitych ludzi. W Szumli znayduie się 40 do 50,000 Turków, pomiędzy któremi około 10,000 regularnego woyska. Pierwsze okręty Admirała Greig pokazały się iuż pod Warną. Dnia 5 Lipca zrobili Turcy w liczbie 6000 ludzi z Giurgowy wycieczkę, lecz porażeni zostali.

Sułtan miał wydać nowe firmany, w których cały naród wzywa do chwytania oręża przeciw niewiernym, i na wszystkich Baszów i dowodców wkłada obowiązek nayuporczywszey obrony mieysc swoich pod nayśurowszą odpowiedzialnością. Mianowicie w iednym z tych firmanów zaleconem bydź ma Ibrahimowi Baszy, aby pod żadnym warunkiem nie opuszczał Morei, ale bronił się nayuporczywiey. Listy zaś kupieckie z Korfu zapewniaią, że Ibrahim Basza oświadczył połączonym Admirałom niemożność opuszczenia dobrowolnie Morei, z dodatkiem iednak, iż przy woyskowey demonstracyi chętnie się skłoni do ustąpienia z niey. W tym zapewne celu odpływa wyprawa Francuzka do Morei.

Sylistryia iest od 23go Lipca przez woyska Rossyyskie bombardowana.

Grecka flotylla zamykaiąca brzegi Messenii zatrzymała 10 kupieckich statków, to iest 2 Neapolitańskie, 7 Jońskich i 1 Sardyński, które zgwałcić chciały zamknięcie, i do Eginy odesłała. Przydane zostało przy ich odesłaniu formalne oświadczenie dowódzców okrętowych trzech sprzymierzonych Mocarstw, że przy ich przetrząsaniu i zabraniu przez Greckie okręty zachowane były sumiennie morskie ustawy.

Podług zeznania Kapitana Austryiackiego okrętu, który dnia 6go Sierpnia w 30 dniach z Alexandryi do Liworna zawinął, przygotowano tam przy iego odpłynieniu 30 przewozowych statków dla wywiezienia z Morei woysk Ibrahima Baszy.

W miesiącu Czerwcu przybyło z Smirny, Miteleny i innych części Tureckiego państwa 300 stolarzów i cieślów na wyspę Chios, dla uskutecznienia nakazanych przez rząd robot. Po rozmierzeniu pod okiem Baszy okolicy miasta, w którey domy na 16 sążni od ostatniey fossy zamkowey maią bydź rozebrane, rozkazał architekt spisać imiona właścicielów, dla wyznaczenia im za ich własność w inney części miasta ziemi wyrównywaiącey ich własności. Rozpoczęto zaraz rozbierać domy, ale w pierwszych dniach zaraz zabitych zostało 5 robotników przez obalenie się muru. Wstrzymane były na chwilę roboty, ale wkrótce z większą ostrożnością na nowo rozpoczęte zostały. — Turcy wysłali ztamtąd swoie kobiety na ląd stały, a Jussuf-Basza czyni przygotowania do odparcia nastąpić maiącego napadu, do czego dało powód przybycie Rossyyskiego Admirała do Samos. Lecz, iak sądzą, Admirał ten ma tylko zamysł założyć tam skład żywności dla swey eskadry.

Gazeta Kuryer Smirneński pod dniem 15 Lipca podaie następuiącą liczbę okrętów różnych Mocarstw znayduiących się w tey chwili w Lewancie: Angliia: 4 liniiowe okręty, 6 fregat, 3 korwety, 10 brygów, 2 kutry, ogółem 26 okrętów z 818 działami. Francyia: 4 liniiowe okręty, 5 fregat, 4 korwety, 7 brygów, 3 galery, 4 gabary do przewozu żywności, ogółem 25 okrętów z 803 działami. Rossyia: 4 liniiowe okręty, 4 fregaty, 2 korwety, 4 brygi i dwa przewozowe statki, ogółem 15 okrętów z 600 działami. Austryia: 1 płaski liniiowy okręt, 1 fregatę, 4 korwety, 4 brygi, 7 galer, 2 penisze i bryg, służący za lazaret, ogółem 20 okrętów z 110 działami. Niderlandy: 2 fregaty, 2 korwety, 1 bryg, ogółem 5 okrętów z 106 działami. Ziednoczone Stany północney Ameryki: 1 liniiowy okręt, 1 fregatę, 2 korwety, 1 galerę, ogółem 5 okrętów z 208 działami. Ogólna liczba okrętów w Lewancie wynosi zatem 98 z 2850 działami. Oczekiwane ieszcze są na Archipelagu eskadry Szwedzka i Neapolitańska.

DODATEK
DO Nro 70
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 31 SIERPNIA 1828 ROKU W NIEDZIELĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień. godzina		Barometr z reduk: na 0°	Therm: czyli stopzim i ciepła	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Sierp:		cali lin:	stopnie	stop:			
god:	7	27 5, 305	+11 2	92	Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz.
	12	,, 6, 139	+12 0	90	Połnocny mocny	,, ,,	,,
26.	3	,, 6, 260	+13. 6	86	Połud: Za. średni	,, ,,	,,
	9	,, 6, 47[illegible]	+12. 0	94	,, ,,	Chmury	,,
	7	,, 6, [illegible]	+1[illegible]. 0	[illegible]9	Połud: Za. średni	Pogoda z chmur:	Deszcz.
27.	12	,, 6, 034	+15. 0	75	,, mocny	Pochmurno	
	3	,, 6, 085	+12 3	91	,, średni	,, ,,	Deszcz.
	9	,, 5, 765	+11 3	94	,, ,,	Pogoda z chmur:	
	7	27 5, [illegible]87	+1[illegible]. 2	92	Połud: Za. średni	Pochmurno	
28.	12	,, 4, 7[illegible]7	+15. 8	78	,, ,,	,, ,,	
	3	,, 4, 478	+16. 0	78	,, ,,	,, ,,	
	9	,, 3, 876	+12. 6	92	,, ,,	,, ,,	Deszcz.
	7	27 1, 773	+11. 7	92	Połn: Za. słaby	Pochmurno	Deszcz.
29.	12	,, 2, 727	+13. 7	86	Połn: Ws. słaby	,, ,,	,,
	3	,, 2, 671	+16. 9	77	,, średni	,, ,,	
	2	,, 3, 247	+12. 1	92	Wschodni średni	,, ,,	

J. *Steczkowski*, Z. A. O.

— Z *Krakowa.* —

Wyciąg Obserwacyi Meteorologicznych

z Miesiąca Lipca 1828 *r.*

Naywyższy stan Barom:	d. 5	.	27" 5.''' 892
Nyniższy . .	d. 20	.	27 1. 393
Średni . . .		.	27 3. 657

Naywiększe ciepło	d. 6	27. ° 2
Naymnieysze	d. 16	10. 2
Średnie . . .		17. 611
Naywiększa wilgoć	d. 10 .	92
Naymnieysza	. d. 28 .	61
Średnia		76. 1

Dni pogodnych 0. Pogodnych z chmurami 10. Pochmurnych 21. Deszczów 18. Grzmotów 6. Wichrów 3. Wiatr panuiący Pn. zachodni.

W Krakowie dnia 1 Sierpnia 1828 roku.
J. *Steczkowski*, Z. A. O.

Z *Odessy d.* 28 *Lipca* D. K.
(Z Dziennika Odeskiego.)

Dnia wczorayszego mieszkańcy Odessy uradowani zostali niespodzianem przybyciem N. Monarchy. N. Cesarz Jmć wsiadłszy pod Warną na fregatę Florę wysiadł na ląd pod wsią, gdzie mieszka Cesarzowa Jmość. J. C. M. Wielki Xżę Michał znayduie się w towarzystwie N. Cesarza Jmci.

Doskonałe poruszenia Jenerała Porucznika Rydygiera, uczynione w dniu 19 ku wsi Czyflik, a 20 ku miasteczku Eski-Stambułu, przekonało o możności oblężenia i z tey strony fortecy Szumli. Zaraz potem przystąpiono do robienia fortyfikacyi na drogach prowadzących przez te dwa mieysca, ażeby w ten sposób ścieśnić zupełnie nieprzyiaciela, i odciąć mu proste kommunikacyie z Stambułem. Urządziwszy takim sposobem oblężenie Szumli, które musi się pociągnąć przez kilka tygodni, Nayiaśnieyszy Pan, korzystaiąc z tego czasu, dła obeyrzenia twierdzy Warny i przybyłey tam flotty z Anapy, niemniey oddziału woysk lądowych, którym, pod naczelnem dowództwem Admirała Greigh, poruczona osada iest tey twierdzy, wyiechał d. 21 z obozu pod Szumlą, z orszakiem oddziału przeznaczonego do wzmocnienia woysk znayduiących się pod Warną pod dowodztwem Jenerała Adjutanta Xięcia Menżykowa; zkąd Nayiaśnieyszy Pan na krótki czas przybył tu, i odbędzie ogląd rezerw czynnęy armii.

— Dnia 3/15 Sierpnia. —

Dziennik tuteyszy zawiera co następuie:

Nayiaśnieyszy Monarcha nasz udał się do mieszkania Cesarzowey Jmci w mieście, dla znaydowania się na nabożeństwie. Nie zadługo potem nadzwyczayny Poseł N. Króla Jmci Angielskiego, Lord Heytesbury (który w drodze do główney kwatery dowiedział się, że N. Cesarz Jmć poiechał do Odessy) który dnia 9 b. m. tu przybył, miał prywatne posłuchanie, potem stawiony był przed N. Cesarzową Jmść i J. C. Wysokością Wielkim Xięciem Michałem. NN. Cesarstwo Ichmość, których zdrowie w naypożądańszem zostaie stanie, odiechali o godzinie 1 z południa na wieś. Tegoż dnia odśpiewane tu zostało w Kościele katedralnym *Te Deum* z powodu wzięcia Karsy.

Nadzwyczayny Poseł N. Króla Jmci Duńskiego, Hr. Bloeme, przybył tu wczoray.

Nadzwyczayny goniec przywiózł tu wczoray wiadomość o wzięciu Tureckiey twierdzy Poti, nad brzegiem Azyiatyckim Czarnego morza niedaleko od Anapy leżącey.

JO. Xiążę Filip Hessen-Homburg, Ces. Austryiacki Feldmarszałek porucznik, przybył tu z swoim orszakiem i innemi Posłami, którzy znaydowali się w główney kwaterze, na Rossyyskiey fregacie z Kustendzi. Wysocy podróżni zostali od kwarantanny uwolnionemi i dziś o godzinie 1wszey z południa na ląd wysiedli, poczem udali się do J. C. Mci i na obiad zaproszonemi zostali.

Z *Mikołaiewa* 29 *Czerwca* K. D.

Liniiowy okręt o 84 działach Czesma, i 14todziałowy bryg Mingrelia, zbudowane na tuteyszych warsztatach, zostały spuszczo-

ne w dniu 25 i 26 b. m. na wodę. Czesma uda się Bogiem i Limanem na morze Czarne do Oczakowa gdzie ma bydź uzbroioną; w czem obeydzie się bez użycia kozłów, z powodu dostateczney dziś głębokości rzeki Inguł, dzięki staraniom Vice-Admirała Greigh.

Od wiosny mamy tu częste deszcze; zboża są piękne, i żniwo rozpoczęło się iuż w niektórych mieyscach: ale na nieszczęście, szarańcza pustoszy wiele zasiewów, bo, mimo srogości zimy, przeciw wszelkiemu oczekiwaniu, iaia tego owadu nie zostały zniszczone.

Z Madrytu d. 4 Sierpnia.

Infantowie, którzy d. 28 Lipca na przeciw NN. Królestwu Ichmość wyiechali, przybyli do San Ildefonso d. 30 Widzenie się po długim przeciągu czasu tych wysokich osób miało bydź nader czułe. Król wygląda zdrowszy iak przed wyiazdem, tylko cokolwiek przychód.

W Katalonii pokazuią się ieszcze małe bandy rokoszanów, które Jenerał d' Espanna ściga.

Przybył tu nadzwyczayny Angielski goniec. Mówią, iż przywiózł ważne pisma, ale ich osnowa dotąd ieszcze niewiadoma.

Z Bruxelli d. 17 Sierpnia.

Xżę Bernard Sasko-Weymarski mianowany został przez J. K. M. Wielkorządcą wschodnio-Indyyskich naszych posiadłości. Pomiędzy osobami iego orszaku znayduie się kilku officerów zostaiących dotąd w służbie Sasko-Weymarskiey, a mianowicie Germar, Boineburg i Hayne, towarzyszą mu iako adjutanci.

Xżę Gustaw i Królewna Maryanna zaraz po zaślubieniu, które w Listopadzie nastąpi, udadzą się na czas nieiaki do Wiednia.

Względem naszego Konkordatu z Stolicą S. zachodzą ieszcze trudności, ale spodziewać się należy, iż nowy Sekretarz stanu Oyca S. te załatwi.

Od brzegów Menu d. 20 Sierpnia.

Wielka Xiężna Helena, Małżonka J. C. Wysokości Wielkiego Xcia Michała, przedsiębierze z kąpieli w Ems podróż przez Szwaycaryią do Włoch.

Na uroczystość Króla i konstytucyi w Gaybach w Bawaryi czynione są wielkie przygotowania. J. K. M. ziedzie dnia 22 b. m. z Brückenau do Hr. Schönborn do Gaybach.

Xżę Elektor Heski powrócił dnia 14go b. m. z Hanau do Wilhelmshöhe przy Kassel.

Od 14 Sierpnia cała rodzina Rothschildow znayduie się w Frankforcie. Zgromadzenie tych bankierów daie powód do różnych domysłów; iednak zdaie się, iż ziazd ich tyczy się tylko spraw domowych.

Pan Eynard udziela znowu związkom przyiaciół Greków niektóre wiadomości z Grecyi. Prezydent pisze pod dniem 7 Lipca, iż nieskończenie wiele ma do czynienia, ale przytem iest zdrowy. Wspomina oraz z wielką wdzięcznością o odebranych pieniężnych zasiłkach od Rossyi i Francyi, i spodziewa się, że N. Król Jmość Angielski toż samo uczyni. N. Król Jmość Bawarski pisał do Prezydenta, że na nowo przedłuża urlop Pułkownikowi Heideck, co bardzo ucieszyło Prezydenta, i wyraża, iż niemoże temu walecznemu Pułkownikowi dosyć bydź wdzięcznym za dobro co kraiowi czyni. Szkoły i rolnictwo czynią postępy. W zachodniey Grecyi, którą Prezydent obiechał, panuie, iak się naocznie przekonał, naywiększa nędza. Za pieniądze, które mu Król Bawarski i P. Eynard przesłali, kazał chleba nakupić i rozdał pomiędzy współzgłodniałe kobiety i dzieci.

Bojar Multański Alexander Kantakuzeno i Aga Mikołay Ghika z Jass, bawili nieiaki czas w Wiesbaden, zkąd teraz odiechali; oba poważanemi byli iako oświeceni mężowie, ale o sprawach Grecyi unikali wszelkiey rozmowy.

Z Minchen d. 10 Sierpnia.

Izba Deputowanych Stanów Bawarskich dziś 114tem posiedzeniem zakończyła swoie prace. Pierwszy Prezes, Baron Schrenk, zabrał na końcu głos, i wyliczył mnóstwo uskutecznionych prac, dla okazania, iż fizycznie niepodobna było więcey zrobić. W zaprowadzoney oszczędności upatrywał pocieszaiącą ulgę dla kraiu, i winszował Izbie, iż skutek nowych ustaw wynagrodzi iey natężenia. Dziękował Ministrom i Deputowanym za ich usiłowania ku dobru kraiu dążące, polecał się ich pamięci i przyiaźni, zapewniaiąc ich o swey. Zakończył ostatnie posiedzenie wykrzykiem: Niech żyie Król i iego rodzina! który Izba trzykrotnie powtórzyła.

Miasto tuteysze chce tegoroczną 42 rocznicę urodzin N. Króla Jmci uświetnić dobroczynnym zakładem z kapitału 42,000 ZR. (ile lat Król liczy), od którego prowizyia przeznaczoną będzie na wsparcie ubogich rzemieślników.

W przyszłym miesiącu nastąpi w Tagernsee zaślubienie Xięcia Maxymiliiana Bawarskiego z Królewną Ludwiką, na którem znaydować się będą, iak mówią, N. Cesarzowa Jmć Austryi, Arcyxiężna Zofia, Następczyna tronu Pruskiego i Xiężna Amalia Saska, siostry Wysokiey Panny Młodey.

Z Weymaru d. 15 Sierpnia.

Dnia 11go b. m. nastąpiło tu zagaienie przez Ministerium Wielkiego Xięcia zwołanego nadzwyczaznego Seymu. Stósownie do kardynalnego prawa z dnia 5 Maia 1816 złożone zostało Stanom uroczyste z strony J. K. Wysokości W. Xięcia zapewnienie, iż w całey osnowie zachowa i zachować każe nadaną kraiowi przez ś. p. Oyca iego konstytucyią. Nazaiutrz w sali tronowey członki Seymu wykonały w swoim i wszystkich obywateli całego Wielkiego Xięztwa przysięgę wierności nowemu W. Xięciu, poczem Minister stanu Fritschs ogłosił posiedzenia nadzwyczaynego Seymu za ukończone. Obiad dany dla wszystkich członków Seymu przez W. Xięcia zakończył uroczystość dnia tego.

D O N I E S I E N I A.

☞ METR TAŃCOW z Warszawy, ma honor zawiadomić Szanowne Amatorki i Amatorów Tańca, oraz Rodziców i Opiekonów, których życzeniem byłoby kształcić swe dzieci w nauczeniu ich tak wszelkich tańców Towarzyskich, iako Solowych w nayświeższym guście, iż te korzystać mogą z iego krótkiey (bo tylko 6cio tygodniowey) w mieście tem bytności, i zaręcza biorącym od niego codzienne lekcyie, iż czas ten dostatecznym będzie do nauczenia się tańców podług ich życzenia. — Uprasza o adres do Drukarni Braci Gieszkowskich w Ulicy Brackiey.

J. Zieliński.

W dniu 2 Września r. b. 1828 o godzinie 10tey ranney, w Krakowie w Gmachu Sukiennicach w drodze exekucyi Sądowey, odbędzie się publiczna Licytacyia, iako to: Rądlów miedzianych, Alembika, Landszaftów, Mosiądzu, Żelaziwa, oraz innych drobiazgów. Chęć zatym licytować maiących podpisany na czas i mieysce oznaczone zaprasza.

W Krakowie dnia 26 Sierpnia 1828 r. Teodor *Jaworski*, Kom: Sąd.